

Ferðamálastofa

Endurskoðunarskýrsla fyrir 2016

September 2017

RÍKISENDURSKOÐUN

Efnisyfirlit

1	Inngangur	3
2	Niðurstöður og ábendingar	4
3	Fjárheimildir og rekstur	5
3.1	Fjárheimildir	5
3.2	Rekstraráætlun.....	5
3.3	Niðurstöður/ábendingar	5
4	Innra eftirlit.....	6
4.1	Inngangur	6
4.2	Umfjöllun	6
4.3	Niðurstöður/ábendingar	6
5	Fylgni við lög og reglur.....	7
5.1	Inngangur	7
5.2	Umfjöllun	7
5.3	Niðurstöður	7
6	Endurskoðun rekstrarliða	8
6.1	Tekjur	8
6.2	Launagjöld	8
6.3	Annar rekstrarkostnaður, eignakaup og tilfærslur	8
6.4	Niðurstöður/ábendingar	8
7	Endurskoðun efnahagsliða	9
7.1	Eignir	9
7.1.1	Handbært fé.....	9
7.1.2	Viðskiptakröfur	9
7.1.3	Vörslufé.....	10
7.2	Eigið fé og skuldir	10
7.2.1	Höfuðstóll	10
7.2.2	Viðskiptaskuldir.....	10
7.2.3	Ríkissjóður.....	10
7.3	Niðurstöður/ábendingar	10
8	Önnur atriði	11
8.1	Staðfestingarbréf stjórnenda	11
8.2	Óhæðisyfirlýsing.....	11

1 Inngangur

Ríkisendurskoðun hefur lokið endurskoðun ársreiknings Ferðamálastofu fyrir árið 2016.

Ársreikningurinn, sem gerður er af Fjársýslu ríkisins, er byggður á bókhaldi stofnunarinnar og öðrum upplýsingum frá stjórnendum. Ríkisendurskoðun vekur athygli á því að stjórnendur stofnunarinnar eru ábyrgir fyrir gerð og framsetningu reikningsskila og jafnframt ábyrgir gagnvart notendum reikningsskilanna. Þetta felur meðal annars í sér að bókhald og fjárhagslegt eftirlit sé fullnægjandi, að réttum reikningsskilareglum sé fylgt og að viðeigandi innra eftirlit hafi verið innleitt og skjalfest.

Endurskoðað var á grundvelli alþjóðlegra staðla um opinbera endurskoðun. Byggt er á skipulögðu ferli aðgerða og faglegu mati sem miðar að því að staðfesta fjárhæðir og aðrar upplýsingar í ársreikningnum. Endurskoðunin fól meðal annars í sér áhættugreiningu og áhættumat ásamt almennum greiningaraðferðum og úrtakskönnunum og athugunum á gögnum til að sannreyna fjárhæðir og aðrar upplýsingar sem fram koma í ársreikningnum

Í samræmi við 5. grein laga nr. 46/2016 um ríkisendurskoðanda og endurskoðun ríkisreikninga tók endurskoðunin mið af eftirfarandi:

- ✓ Að reikningsskil gefi glögga mynd af rekstri, fjárhagslegri stöðu og breytingu á henni á árinu í samræmi við settar reikningsskilareglur fyrir opinbera aðila.
- ✓ Að kanna innra eftirlit og hvort það tryggir viðeigandi árangur.
- ✓ Að rekstur og umsvif séu í samræmi við heimildir fjárlaga, fjárukalaga og annarra laga, lögmæt fyrirmæli, starfsvenjur og rekstrarverkefni þar sem við á.

Síðasta endurskoðun ársreiknings Ferðamálastofu fór fram árið 2013.

2 Niðurstöður og ábendingar

Endurskoðun ársreiknings Ferðamálastofu fyrir árið 2016 var í meginatriðum án athugasemda. Stofnuninni var þó bent á að taka eldri viðskiptakröfur og viðskiptaskuldir til sérstakrar athugunar og er hér um að ræða sams konar ábendingu og var við endurskoðun á árinu 2013. Ferðamálastofa fylgir almennt þeim lögum og reglugerðum, sem gilda um fjárreiður og bókhald.

3 Fjárheimildir og rekstur

3.1 Fjárheimildir

Fjárveitingar á fjárlögum ársins 2016 námu samtals 347,6 m.kr. Engar breytingar urðu á fjárheimildum á árinu. Fjárheimild ársins nam því 347,6 m.kr. Þar af var gert ráð fyrir að 1,2 m.kr. yrðu fjármagnaðar með ríkistekjum. Rekstrargjöld að frádregnum sértekjum og eftir færslu ríkistekna námu samtals 476,2 m.kr. og voru því 119,6 m.kr. yfir fjárheimildum ársins eða um 34,4%.

Eftirfarandi tafla sýnir samanburð á fjárheimildum og rekstri á árinu 2016:

Í þús. kr.	Fjárlög 2016	Fjárheimild 2016	Rekstur 2016	Frávik 2016	Rekstur 2015
Ríkistekjur	-1.200	-1.200	-8.466	7.266	-3.775
Sértekjur	-17.500	-17.500	-17.976	476	-13.474
Launagjöld	114.400	114.400	156.857	-42.457	116.310
Önnur gjöld og eignak.	113.600	113.600	136.124	-22.524	127.985
Tilfærslur	138.300	138.300	200.644	-62.344	50.664
Samtals	347.600	347.600	467.183	-119.583	277.710

3.2 Rekstraráætlun

Unnin er rekstraráætlun á hverju ári og er hún staðfest af ráðuneytinu og skráð í fjárhagskerfið. Reglulega er fylgst með því hvort gjöld og tekjur séu í samræmi við áætlun ársins.

Tekjuhalli nam 119,5 m.kr. en samkvæmt rekstraráætlun hafði verið gert ráð fyrir 35,3 m.kr. tekjuhalla. Tekjuhalli umfram áætlun skýrist af framlögum til landshlutamiðstöðva ferðamála.

3.3 Niðurstöður/ábendingar

Ekki komu fram athugasemdir við skoðun fjárheimilda stofnunarinnar.

4 Innra eftirlit

4.1 Inngangur

Forstöðumaður ríkisaðila í A-hluta ber ábyrgð á skipulagi og framkvæmd innra eftirlits. Innra eftirlit felur í sér þær reglubundnu aðgerðir og ráðstafanir sem hlutaðeigandi aðili gerir til að stuðla að hagkvæmni rekstrar, öryggi fjármuna, áreiðanleika upplýsinga og almennt að því að markmiðum starfseminnar verði náð og fylgt sé lögum og reglum.

Ríkisendurskoðun ber skv. lögum að kanna innra eftirlit og meta hvort það tryggir viðeigandi árangur.

4.2 Umfjöllun

Fjársýsla ríkisins sér um færslu bókhalds og greiðslu gjalda fyrir stofnunina og gerð ársreiknings. Útreikningur og greiðsla launa fer fram í launakerfi ríkisins. Hjá Ferðamálastofu er innra eftirlit aðallega fólgið í að rekstrarstjóri eða ferðamálastjóri sér um samþykkt reikninga fyrir greiðslu en Fjársýsla ríkisins sér um greiðslu reikninganna og færslu bókhaldsins. Þá eru fyrirbyggjandi skriflegar verklagsreglur fyrir flesta verkferla hjá Ferðamálastofu.

Innra eftirlit með samþykkt reikninga er virkt. Til staðar er skipurit hjá stofnuninni. Ákveðnir eftirlitsþættir voru prófaðir við endurskoðun ársins.

4.3 Niðurstöður/ábendingar

Ekki komu fram athugasemdir við skoðun innra eftirlits hjá Ferðamálastofu.

5 Fylgni við lög og reglur

5.1 Inngangur

Við fjárhagsendurskoðun er skoðað hvort rekstur stofnunarinnar hafi verið í samræmi við lög og reglugerðir sem um hana gilda varðandi fjárreiður og bókhald.

5.2 Umfjöllun

Í meginatriðum fylgir stofnunin reglu nr. 1/2009 um greiðslu ferðakostnaðar vegna ferðalaga á vegum ríkisins. Skil ferðareikninga hafa þó í mörgum tilvikum dregist fram úr 30 daga tímamörkum frá komudegi. Verklagsreglum um innkaup fyrir stofnunina er fylgt og reglum ríkisins um notkun rammamarknaðs Ríkiskaupa er fylgt þar sem við verður komið.

5.3 Niðurstöður

Ferðamálstofa fylgir almennt lögum og reglum sem gilda um fjárreiður og bókhald hjá ríkisstofnunum.

6 Endurskoðun rekstrarliða

6.1 Tekjur

Tekjur stofnunarinnar voru yfirfarnar og greindar með tilliti til breytinga milli ára og leitað skýringa þar sem þess þótti þörf. Á árinu 2016 námu tekjur stofnunarinnar 26,4 m.kr. og hækkuðu um 9,2 m.kr. milli ára. Allir reikningar eru stofnaðir í Netbókhaldi en fyrirhugað er að þeir verði stofnaðir í Oracle kerfi ríkisins á síðari hluta ársins 2017 og flyst þá innheimtan í það kerfi.

6.2 Launagjöld

Launagjöld og starfsmannakostnaður nam 156,9 m.kr. á árinu og hækkaði um 40,5 m.kr. milli ára eða 34,8%. Launakostnaður var borinn saman á milli ára og frávik greind. Ársverk árið 2016 voru 15,4 sem er fjölgun um 3,3 ársverk milli ára eða 27,2%. Launagjöld reiknuð á ársverk námu 10.2 m.kr. árið 2016 og hækkuðu um 6,3% frá fyrra ári. Hlutfall launakostnaðar af heildargjöldum var 33,6% árið 2016. Starfsmannakostnaður var 1,9 m.kr. árið 2016 og lækkaði um 1,0 m.kr. milli ára.

6.3 Annar rekstrarkostnaður, eignakaup og tilfærslur

Rekstrargjöld voru borin saman á milli ára og helstu frávik yfirfarin. Samhliða greiningu rekstrarkostnaðar voru fylgiskjöl skoðuð og leitað skýringa. Önnur rekstrargjöld árið 2016 voru 336,8 m.kr. og hækkuðu um 158,2 frá fyrra ári en meginhluti hækkunarinnar eða 150 m.kr. voru vegna tilfærslna og framlaga til landshlutamiðstöðva ferðamála.

Tekið var úrtak fylgiskjala til skoðunar. Fylgiskjölín voru meðal annars skoðuð með tilliti til formkrafna, efnis- og magnlýsinga, útreikninga og lotunnar. Þá var kannað hvort reikningar væru efnislega réttir og hvort samþykki og önnur afgreiðsla þeirra væri í samræmi við verklagsreglu um meðferð reikninga. Ábendingum var komið á framfæri og leitað skýringa þar sem þess þótti þörf og fengust fullnægjandi skýringar.

6.4 Niðurstöður/ábendingar

Ekki komu fram athugasemdir við endurskoðun rekstrarliða.

7 Endurskoðun efnahagsliða

Efnahagsliðir voru yfirfarnir með tilliti til starfsemi stofnunarinnar, breytinga á milli ára og stöðu einstakra liða veltufjármuna og skammtímaskulda. Yfirlit og afstemmingar voru yfirfarnar og leitað skýringa.

Í árslok 2016 námu eignir 207,8 m.kr., skuldir námu 244,7 m.kr. og höfuðstóll var neikvæður um 36,9 m.kr.

Í þús.kr.	2016	2015	Breyting
Eignir:			
Fastafjármunir	541	541	0
Handbært fé	27.343	4.957	22.386
Viðskiptakröfur	94.276	108.600	-14.324
Vörslufé	85.621	64.138	21.483
Ríkissjóður	0	68.696	-68.696
Eignir alls	207.781	246.932	-39.151
Eigið fé og skuldir:			
Höfuðstóll	-36.895	82.688	-119.583
Skammtímaskuldir	129.483	100.106	29.377
Vörslufé	85.621	64.138	21.483
Ríkissjóður	29.572	0	29.572
Eigið fé og skuldir alls	207.781	246.932	-39.151

7.1 Eignir

7.1.1 Handbært fé

Handbært fé var 27,3 m.kr. í lok árs 2016 en í lok árs 2015 var staðan 5,0 m.kr. Bankareikningar eru afstemmdir mánaðarlega við bankayfirlit. Farið var yfir bankaafstemmingar í árslok 2016.

7.1.2 Viðskiptakröfur

Útistandandi kröfur um áramót námu samtals 94,3 m.kr. Viðskiptakröfur hafa verið viðverandi vandamál hjá stofnuninni. Við síðustu endurskoðun á árinu 2013 kom m.a. fram að:

„Stofnuninni hefur margsinnis verið bent á að yfirfara viðskiptakröfur en hún hefur ekki brugðist við ítrekuðum ábendingum með afgerandi hætti. Óviðunandi er að stjórnendur sinni ekki ábendingu Ríkisendurskoðunar en þeir bera ábyrgð á varðveislu eigna og að raunverulegt verðmæti sé að baki bókfærðum eignum. Í minnisblaði frá Fjársýslu ríkisins segir um viðskiptareikninga þessa þann 11.3 2014. Nýr maður mun taka við þessu verkefni (04-551) og mun það verða eitt af hans fyrstu verkum að ganga í að skýra gamlar stöður á viðskiptareikningum.“

Við endurskoðun á viðskiptakröfum í árslok 2016 kom í ljós að enn er í mörgum tilvikum um að ræða sömu gömlu kröfur og áður.

Í minnisblaði til Ríkisendurskoðunar frá Ferðamálastofu dagsettu 4.9.2017 kemur fram að þeim sé kunnugt um eldri stöður í bókhaldinu. Margar hverjar séu órekjanlegar vegna þess hversu gamlar þær eru og stofnunin hafi skipt um fjárlaganúmer, jafnvel í sumum tilfellum tvisvar, eftir að stöðurnar mynduðust. Sum tilfelli má líklega rekja til misfærslna í bókhaldi á árum áður, sérstaklega áður en bókhald var fært hjá Fjársýslu ríkisins. Unnið hafi verið í að fara yfir stöðurnar, þær leiðréttar sem hægt hafi verið að rekja, og þær stöður sem séu óinnheimtanlegar og fullreynt að innheimta hafi verið afskrifaðar. Starfsfólk Fjársýslunnar hafi aðstoðað Ferðamálastofu að vinna úr stöðunum og mun sú vinna halda áfram og stefnt er að því að þeirri vinnu ljúki á árinu.

7.1.3 Vörslufé

Meðal eigna var vörslufé í formi bankainnstæðna að fjárhæð 85,6 m.kr. sem stofnunin varðveitir vegna ábyrgða ferðapjónustuaðila. Vörslufé er jafnframt fært meðal skulda Ferðamálastofu eins og vera ber.

7.2 Eigið fé og skuldir

7.2.1 Höfuðstóll

Skilgreining á framlagi ríkissjóðs og færsluaðferð leiðir það af sér að höfuðstóll Ferðamálastofu sýnir uppsafnaðan tekjuafgang hennar gagnvart fjárlögum og fjárheimildum. Í lok ársins 2016 sýndi höfuðstóll að stofnunin hefur ráðstafað 36,9 m.kr. umfram fjárheimildir og versnaði staðan um 119,6 m.kr. frá árinu á undan eða sem nam rekstrarhalla ársins.

7.2.2 Viðskiptaskuldir

Skammtímaskuldir námu í árslok samtals 129,5 m.kr. og hækkuðu um 29,4 m.kr. frá fyrra ári. Endurskoðun leiddi í ljós að meirihluti skulda er eldri en eins ár. Reyndar má rekja hluta af skuldunum aftur til ársins 2012 eða fyrr en þá bar stofnunin fjárlaganúmerið 11-501. Við endurskoðun á árinu 2013 benti Ríkisendurskoðun stofnuninni á að yfirfara viðskiptaskuldir sérstaklega en hár aldur þeirra benti til þess að þær kæmu ekki til greiðslu. Í minnisblaði frá stofnuninni dagsettu 4.9.2017 kemur fram að hún muni á árinu 2017, í samráði við Fjársýslu, ljúka vinnu við að yfirfara gamlar skuldir stofnunarinnar.

7.2.3 Ríkissjóður

Í efnahagsreikningi var gerð grein fyrir greiðslustöðu Ferðamálastofu gagnvart ríkissjóði. Þannig er skuld eða inneign færð um viðskiptareikning ríkissjóðs í reikningsskilunum. Í árslok 2016 nam skuld stofnunarinnar við ríkissjóð 29,6 m.kr. en í upphafi árs var um að ræða 68,7 m.kr. kröfu á ríkissjóð og versnaði staðan gagnvart ríkissjóði um 98,3 m.kr. á árinu 2016.

7.3 Niðurstöður/ábendingar

Stofnuninni hefur verið bent á að taka eldri viðskiptakröfur og viðskiptaskuldir til sérstakrar athugunar. Að öðru leyti komu ekki fram athugasemdir við endurskoðun efnahagsliða.

8 Önnur atriði

8.1 Staðfestingarbréf stjórnenda

Fyrir liggur staðfestingarbréf stjórnenda ríkisaðila vegna ársreiknings Ferðamálastofu 2016. Ekki komu fram neinar upplýsingar í staðfestingarbréfinu sem breyta ársreikningi stofnunarinnar.

8.2 Óhæðisyfirlýsing

Fyrir liggur yfirlýsing um óhæði starfsmanna Ríkisendurskoðunar sem komu að endurskoðuninni.